

VÍZÉRZÉKENY TERMÉSZETI ÉRTÉKEINK

FÖLD NAPJA KONFERENCIA
Budapest, 2026. április 22.

Takács Noémi

Természetvédelmi csoportvezető
BFFH Várostervezési főosztály
Tájépítészeti osztály
takacsn@budapest.hu

LIFE23-NAT-HU-101148463

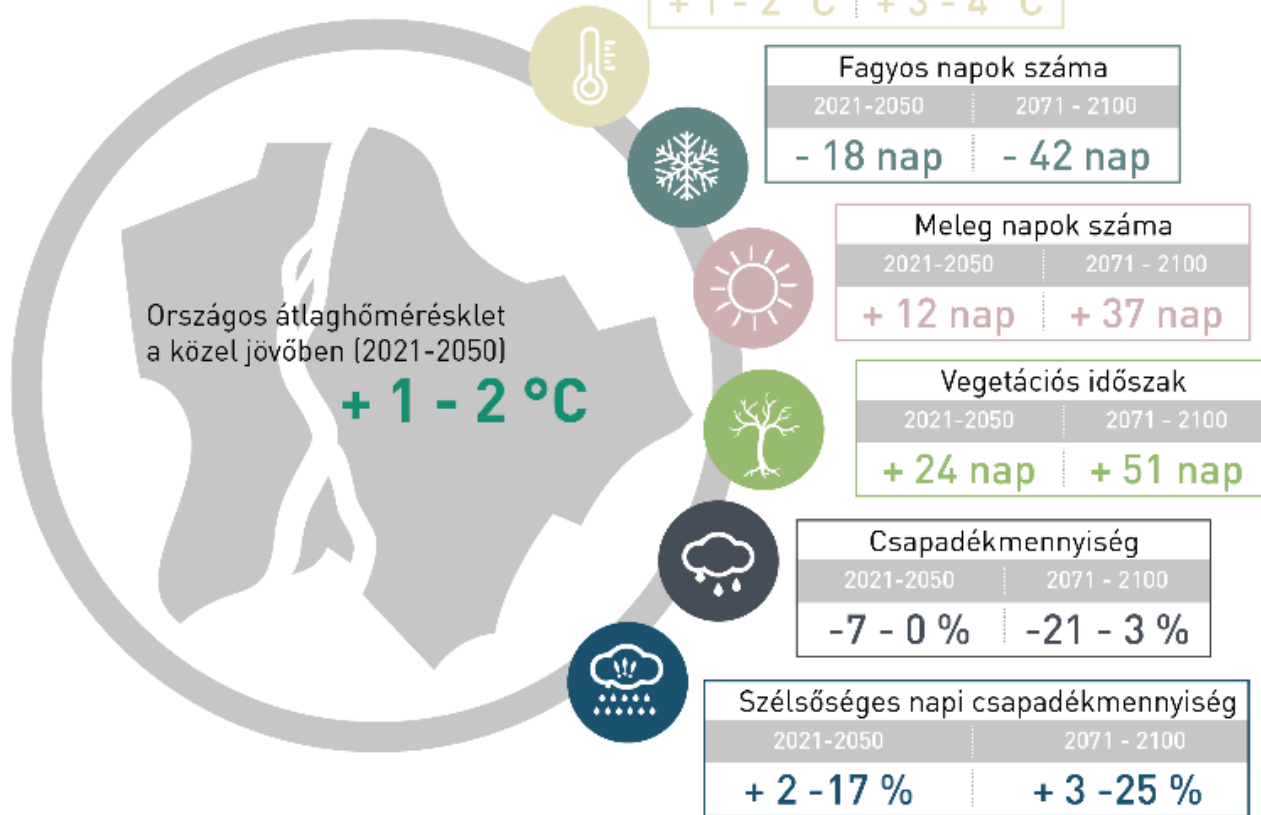

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

Élhető Budapest a klímaváltozás kihívásai ellenére

Klímaváltozás hatása Budapesten
(Budapest klímastratégiája (2018) alapján)

A Fővárosi Közgyűlés klímavészhelyzetet hirdetett 2019-ben
Cél: a főváros felkészítése a klímaváltozás hatásaira

A zöldfelületek képesek csökkenteni ezeket a negatív hatásokat, de Budapest 45 %-a burkolt felület → fokozottan érvényesülnek ezek a negatív hatások

- Aszály
- Városi hősziget hatás
- Villámárvizek
- Biodiverzitás drasztikus csökkenése

A zöldfelületek városökológiai jelentősége: olyan ökoszisztéma szolgáltatásokat nyújtanak, amelyek képesek csökkenteni ezeket a negatív hatásokat – csak ha jó állapotban vannak

A zöldfelületgazdálkodás átalakult:
Természetalapú megoldások

- Olcsóbbak (sokszor ingyenesek)
- Minimális fenntartást igényelnek

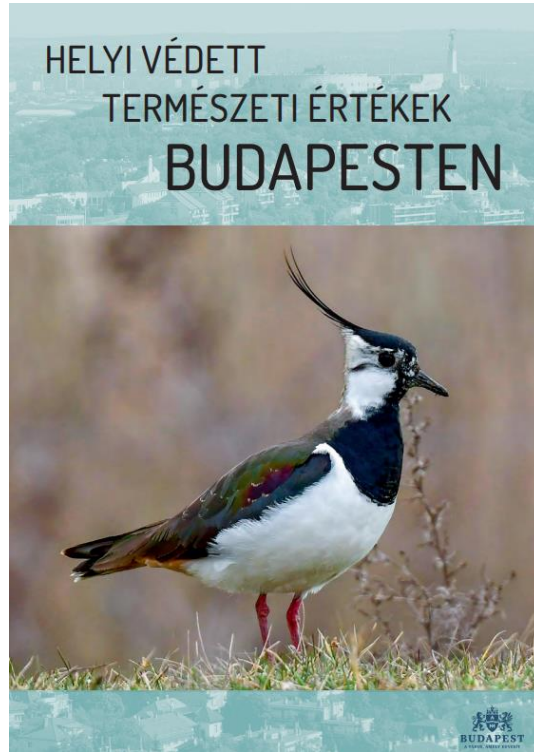
Városi zöldfelületek által nyújtott ökoszisztéma-szolgáltatások

A városi zöldfelületek nem csak esztétikai elemek, hanem ökológiai, klímavédelmi és egészségügyi és társadalmi szempontból is kulcsfontosságú infrastruktúrát jelentenek a városok számára

- Levegőminőség javítása
- Városi hősziget hatás csökkentése
- Vízgazdálkodás
- Zajcsökkentés
- Élőhely a biodiverzitás számára
- Ökológiai folyosók
- Talajképződés, tápanyag-körforgás
- Rekreáció és sport
- Mentális egészség javítása – stresszcsökkentés
- Esztétika, városkép
- Közösségi tér társadalmi kapcsolatok
- Élelmiszertermelés
- 3 • Biomassza és növényi alapanyagok, gyógynövények

Jelenleg Budapesten összesen 36 hely jelentőségű helyi védett terület és 9 természeti emlék van – **1072 hektár**

Új védett területek:

- Óbudai-sziget (2022): 25 ha
- Nagytétényi Duna-part (2022): 53 ha
- Jegenye-völgy (2022): 32 ha
- Szép-völgyi-erdő (2024): 14,6 ha
- Csalit utcai gyep (2024): 0,8 ha
- Farkas-erdő (2024): 31 ha
- Vár-hegy (2024): 4,6 ha
- Mocsáros bővítése (2024): 51 ha

$\Sigma = 212$ ha

A fővárosi helyi természetvédelmi munka 3 szervezet együttműködésében

- Budapest helyi jelentőségű védett természeti területeiről szóló 25/2013. (IV. 18.) önkormányzati rendelet
- Természetvédelmi kezelési terv alapján

- **BKM NZrt. FŐKERT** kertészeti főigazgatóság
Természetvédelmi és Erdőkezelési Osztály – Kezelés-fenntartás

- **FŐRI Természetvédelmi Őrszolgálat** - Őrzés,
természetkárosítás megelőzése, monitoring, ellenőrzés
Magyarország egyetlen önkormányzati természetvédelmi
őrszolgálat

- **Főpolgármesteri Hivatal** – Főjegyző, átruházott hatáskörben a
Várostervezési Főosztály vezetője jár el természetvédelmi
hatósági, és szakhatóság jogkörben,
+ védetté nyilvánítás előkészítése
+ tulajdonosi jogkör

BKM NZrt. FŐKERT Kertészeti Főigazgatóság Természetvédelmi és Erdőkezelési Osztály

Természetvédelmi kezelés

- Közzolgáltatási szerződés - költségvetés
- Természetvédelmi kezelési tervek végrehajtása
- Forrás keresése az élőhelyrekonstrukciókhoz

- 3 év próbálkozás után
- Fővárosi Önkormányzat 6 projektpartnerével együtt elnyerte az Európai Unió LIFE pályázatának Biológiai sokféleség kategóriájában Budapest 1,4 milliárd forintot fordíthat kifejezetten természetvédelmi célokra.

7 éves projekt

A projekt kezdete: 2024. szeptember 1.

A projekt vége: 2031. augusztus 31.

A projekt időtartama: 84 hónap

- Budapest Főváros Önkormányzata
- Budapesti Közművek NZrt.
- Fővárosi Csatornázási Művek Zrt.
- Pilisi Parkerdő Zrt.
- Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata és az Óbuda-Békásmegyer Városfejlesztő Nonprofit Kft.
- Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület
- Támogató partner: Újbuda Önkormányzata

- **Vállalások:**
- 74 ha új védett terület
- 271 ha terület helyreállítása
- A városi biodiverzitás megismertetése és növelése – Biodiverzitás stratégia elkészítése
- A célterületeken az élőhelyek ökológiai állapotának javítása
- Rekreációs, oktatási, kutatási lehetőségek bővítése
- Szemléletformálás

A projekt célterületein

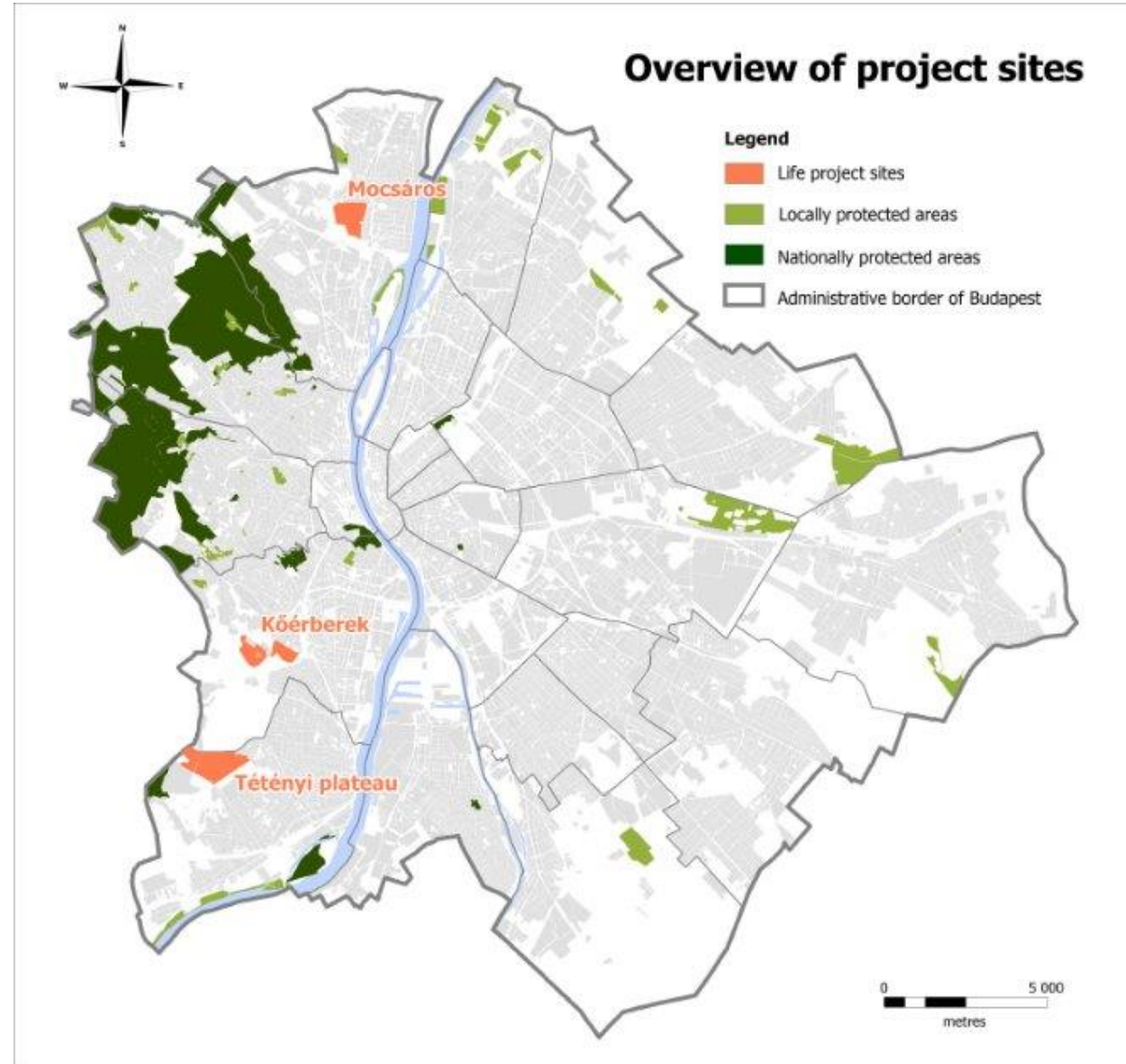
- Vízháztartási problémák kezelése
- A területek természetközeli kezelése szabályozott, extenzív legeltetéssel és mozaikos kaszálással az őshonos élővilág védelme érdekében
- Az ökológiai kapcsolat erősítése a területek között
- A változások monitorozása

A projekterületek kiválasztása

A kiválasztás szempontjai:

- Natura 2000-es terület
- A beavatkozásokkal jelentősen növelhető az ott élő védett értékek élettere
- Elért eredmények hosszútávon fenntarthatók
- Nagy és komplex beavatkozást igényelnek, amelyet csak plusz forrásból tudunk biztosítani
- A lakosság szemléletformálása, oktatás szempontjából
- A város vízgazdálkodását és a klímaváltozás elleni küzdelmét is szolgálják
- Egyes területek közötti ökológiai kapcsolat javul
- **Tétényi-fennsík**
- **Kőérberki szikes rét – Őrmező**
- **Mocsáros**

- Vízbázisvédelmi területek – gyógyvízkitermelés
- Jelentős vizes élőhelyek
- Kőérberki szikes réten 2024-ben befejeződött a vizes élőhelyrekonstrukció

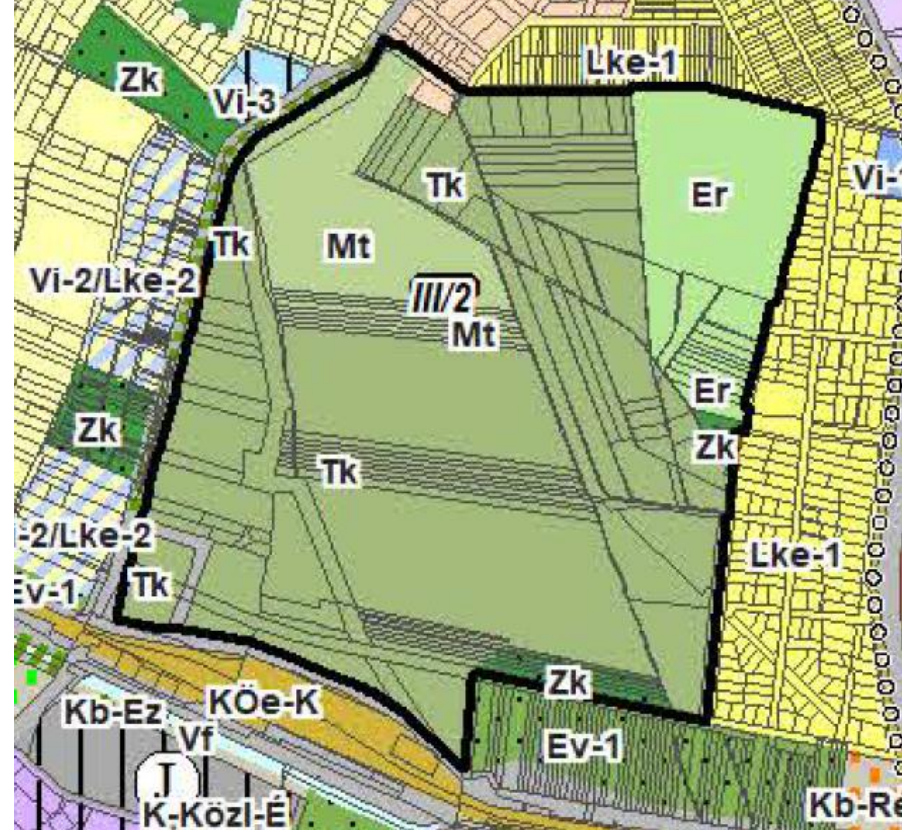

Tervezett beavatkozások:

- Őrmezei rétek védetté nyilvánítása
- **FCSM Zrt.:**
 - Vízvisszatartás - fenékküszöbök
 - Árokmedrek átalakítása
- **BKM NZrt:**
 - Inváziós fajok visszaszorítása

A magyar tarsza, mint településrendező
Fővárosi településterv az egész Mocsárost zöld övezetbe sorolja → védetté nyilvánítás

Eurázsiai hód (*Castor fiber*) a Kárpát-medence egyik tipikus, vizes élőhelyekhez kötődő emlőse,

- mely élőhelyeinek megszüntetése és a vadászat miatt Az 1870-es években kipusztult Magyarországról.
- Az 1980-as évektől szórványosan van hazai adatai, majd állománya spontán betelepülés, szaporodás és betelepítési projektek révén jelentősen megnőtt.
- Ma már számos folyó és patak mentén jelen van.
- élőhely-alakító tevékenység → ökoszisztéma mérnök faj.

Két új vizes élőhely védetté nyilvánításának előkészítése

Budapest XV. kerületében, Rákospalotán

- Mogyoródi-patak – 8,4 ha
- Csömöri-patak - 3,7 ha

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

Takács Noémi

Természetvédelmi csoportvezető

BFFH Várostervezési főosztály / Tájépítészeti osztály

takacsn@budapest.hu

